

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

USNESENÍ

RADA

Závěry Rady a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, s názvem „Sport a pohybová aktivita – slibné nástroje ke změně chování v zájmu udržitelného rozvoje“

(2022/C 170/01)

RADA EVROPSKÉ UNIE A ZÁSTUPCI VLÁD ČLENSKÝCH STÁTŮ, ZASEDAJÍCÍ V RADĚ,

KONSTATUJÍCE NÁSLEDUJÍCÍ SKUTEČNOSTI:

1. Panuje stále větší přesvědčení, že provozování a úloha sportu a pohybové aktivity jsou důležité z hlediska splnění cílů udržitelného rozvoje OSN ⁽¹⁾.
2. Mezinárodní a vědecká obec získala a zohlednila poznatky o možných přínosech a pozitivních externalitách sportu a pohybové aktivity, jakož i pořádání sportovních akcí v různých oblastech ⁽²⁾ ⁽³⁾ zlepšování tělesného a duševního zdraví a životní pohody jednotlivců, ekonomické přínosy, vzdělávání, posílení postavení žen a mladých lidí, vznik spravedlivějších, pokojnějších, udržitelnějších, inkluzivnějších a otevřenějších společností, začleňování osob se zdravotním postižením a s omezenými příležitostmi, jakož i učení se toleranci.
3. Na provozování sportu i na zúčastněné strany ve sportu může mít dopad změna klimatu a další hrozby pro životní prostředí ⁽⁴⁾, a to zejména tím, že ovlivní zdraví sportujících osob. Náležitý výkon sportovních aktivit vyžaduje zdravé životní prostředí, avšak současné klimatické a environmentální podmínky jsou pro řadu sportovních a pohybových aktivit stále méně příznivé.
4. Důsledky změny klimatu, jako jsou rostoucí teplota, delší období sucha a větší frekvence záplav, stále více omezují prostor a čas, které jsou pro sport k dispozici, čímž se významně narušuje fungování a organizace globálního sportovního ekosystému, a to zejména v případech venkovních zimních sportů a některých vodních aktivit ⁽⁵⁾.
5. Stejně jako jiné lidské činnosti mohou mít některé aspekty sportu a pořádání sportovních akcí podíl na zhoršování životního prostředí a změně klimatu tím, že přímo či nepřímo vytvářejí emise skleníkových plynů a napomáhají poškozování různých přírodních prostředí, v nichž se sport odehrává, zejména mořského, lesního a horského prostředí.

⁽¹⁾ Organizace spojených národů, A/RES/70/1, Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030, usnesení přijaté Valným shromážděním dne 25. září 2015 (bod 37).

⁽²⁾ Světová zdravotnická organizace, Globální akční plán pro pohybovou aktivitu na období 2018–2030.

⁽³⁾ Usnesení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě o pracovním plánu Evropské unie v oblasti sportu (1. ledna 2021 – 30. června 2024) (2020/C 419/01).

⁽⁴⁾ WWF Francie, 2021.

⁽⁵⁾ WWF Francie, 2021.

6. Některé aspekty sportu mohou být zdrojem emisí skleníkových plynů a mohou mít také negativní dopad na životní prostředí: sportovní turistika, neudržitelná výroba a spotřeba sportovního vybavení nebo odvozeného zboží a služeb, šíření mikroplastů, sportovní zařízení s vysokou spotřebou zdrojů (zejména energie a vody), rostoucí počet sportovních akcí na všech úrovních (včetně sportovní přípravy, velkých delegací a budování specializované dočasné infrastruktury), jakož i volně provozované sportovní aktivity v přírodním prostředí.
7. Návrat olympijských a paralympijských her do Evropy, závazek týkající se životního prostředí a uhlíkové neutrality, který přijal organizační výbor olympijských her v Paříži v roce 2024, jakož i závazky přijaté pořadatelem mistrovství Evropy ve fotbale v roce 2024 v Německu mohou všechny zúčastněné strany povzbudit k tomu, aby se zavázaly k udržitelnému budování hmotného i nehmotného dědictví na podporu cílů udržitelného rozvoje č. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13 a 17 na všech úrovních a na všech územích.

VZHLEDKEM K TĚMTO BODŮM:

8. Jako významný zdroj informálního a neformálního učení je sport skvělým prostředkem, jak prezentovat příkladné chování, a tím šířit společenskou odpovědnost, což umožní zapojení všech lidí, zejména mladých⁽⁶⁾, jako aktérů změn. Sport má rovněž komunikační funkci, jejímž cílem je zvyšovat povědomí občanů o významu zachování ekosystémů, harmonického a udržitelného využívání přírodních zdrojů a zmírňování změny klimatu.
9. Začlenění cílů udržitelného rozvoje do sportu by mohlo lidi inspirovat, aby začali sportovat a ve sportu pokračovali, zejména pak mladé lidi, neboť mnozí z nich se mohou o tyto otázky mimořádně zajímat a mohou se v nich angažovat⁽⁷⁾.
10. Popularita špičkových sportovců, jejich rostoucí povědomí o klimatické krizi a jejich zapojení a podpora mohou být při prosazování začlenění cílů udržitelného rozvoje do sportu velmi účinné.
11. Evropská unie a její členské státy mohou jít příkladem tím, že budou pořádat nebo spolupřátat udržitelné významné sportovní akce⁽⁸⁾, které zohlední požadavky ekologické, sociální, hospodářské a občanské odpovědnosti, včetně otázky oběhovosti, používání plastů nebo vody, uhlíkové stopy, řádné správy věcí veřejných, lidských práv, spolehlivosti a fair play.
12. Při pořádání sportovních akcí by měla být věnována zvláštní pozornost větší vnímavosti obyvatelstva, pokud jde o hospodářský a environmentální dopad, přímé nebo nepřímé účinky, jakož i ochranu lidských práv. To může mít pozitivní vliv na to, jak veřejnost pořádání akce přijme.
13. Pandemie COVID-19 vedla ke zvýšení zájmu o sportovní aktivity doma, o individuální a volně provozované aktivity v přírodě a o aktivní mobilitu. Tyto trendy odrážejí rostoucí potřebu přírody⁽⁹⁾, neorganizovaných sportovních aktivit a přístupných městských prostor⁽¹⁰⁾.
14. Pohybová aktivita a sporty, zejména ty, které probíhají venku nebo v přírodním prostředí (např. lesy, hory, oceány, řeky a jezera), mohou přispět ke zlepšení environmentální gramotnosti občanů, jakož i ke zvýšení povědomí o potřebě chránit životní prostředí a zmírňovat změnu klimatu.

⁽⁶⁾ <https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/c2c8d076-0a04-11ec-b5d301aa75ed71a1/language-cs>

⁽⁷⁾ https://eeb.org/wp-content/uploads/2021/04/IPSOS-Multi-Country-Report-complete.FINAL_.pdf

⁽⁸⁾ Odborná skupina EU pro hospodářský rozměr sportu definuje „významnou sportovní akci“ jako akci organizovanou jednou nebo více hostitelskými zeměmi, regiony nebo městy, které se účastní různé mezinárodní delegace s cílem provozovat jeden nebo více sportů. Takové akce jsou často charakterizovány velkými a logistickými výzvami. Významné sportovní akce se vyznačují vysokou mezinárodní medializací, hostí několik tisíc lidí, včetně fanoušků, novinářů, technických týmů a sportovních funkcionářů, a jsou často organizovány po několik po sobě jdoucích dnů.

⁽⁹⁾ <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1748-9326/abb396/pdf>

⁽¹⁰⁾ <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0249268>

15. Sportovní složka programu Erasmus+ podporuje výměnu znalostí a osvědčených postupů, zejména pokud jde o cíle udržitelného rozvoje č. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13 a 17. Tyto osvědčené postupy lze vzít v úvahu při pořádání sportovních aktivit a akcí.
16. Sport může přispět k hospodářskému růstu a hospodářské sféře může přinést přidanou hodnotu.

ZDŮRAŽŇUJÍCE TYTO SKUTEČNOSTI:

17. Je důležité minimalizovat negativní dopad všech druhů sportovních činností na biologickou rozmanitost, životní prostředí a dynamiku probíhajícího procesu změny klimatu. Je důležité, aby si všechny zúčastněné strany, od veřejných a soukromých subjektů po občany, byly vědomy své individuální i kolektivní odpovědnosti, jakož i důsledků své činnosti při provozování nebo organizaci sportu.
18. Je na místě zajistit, aby odvětví sportu přispívalo k cílům Evropské unie v oblasti klimatu a životního prostředí stanoveným v Zelené dohodě pro Evropu. Za tímto účelem jsou zapotřebí různé druhy podpory, které odvětví sportu napomohou přejít na odpovědnější postupy.
19. Aby bylo možné vybudovat inkluzivní, zdravou společnost, je nezbytné umožnit každému jedinci pravidelně sportovat a provozovat pohybovou aktivitu ve zdravém a bezpečném prostředí bez ohledu na jeho věk, pohlaví, duševní a tělesný stav, socioekonomické zázemí nebo zeměpisný původ.
20. Je důležité zohlednit otázky řádné správy ve sportu, integrity, rovného přístupu ke sportu, dodržování lidských práv, spolehlivosti, spravedlnosti a udržitelnosti. K tomu by mělo dojít na všech úrovních, jako jsou kluby, ligy, národní a mezinárodní federace, nevládní organizace, hospodářské subjekty, pořadatelé významných sportovních akcí, podniky nebo sdělovací prostředky.

VYZÝVAJÍ ČLENSKÉ STÁTŮ, ABY:

21. Sladily a koordinovaly veřejné politiky a strategie týkající se sportu s cíli udržitelného rozvoje a se souvisejícími obecnými cíli.
22. Zajistily občanům přístup k bezpečným, inkluzivním a udržitelným sportovním aktivitám a akcím podle jejich potřeb, například prostřednictvím místních sportovních zařízení šetrných k životnímu prostředí, která jsou přístupná prostřednictvím infrastruktury pro aktivní mobilitu.
23. Prozkoumaly způsoby, jak příslušné vnitrostátní orgány vybavit nástroji ke sledování dopadů změny klimatu na sport s cílem vypracovat strategie pro předvídání, přizpůsobování a podporu sportovních ekosystémů, které budou změnou klimatu z dlouhodobého hlediska nejvíce zasaženy, například hledáním přechodu na odolnější a odpovědnější postupy a zapojením se do dialogu se sportovním hnutím, který umožní zlepšit příslušné harmonogramy.
24. Zajistily, že pořadatelé významných sportovních akcí budou provádět posouzení dopadů na životní prostředí a uhlíkové stopy, a vybízely je, aby měřili, do jaké míry jejich akce přispívají k dosažení cílů udržitelného rozvoje č. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12 a 13.
25. Spolupracovaly s pořadateli významných sportovních akcí na vytvoření mechanismů ke zmírnění škodlivého dopadu jejich akcí na životní prostředí, které by byly přiměřené způsobené škodě a zohledňovaly by cíl dosažení uhlíkové neutrality.
26. Vybízely sportovní organizace a vzdělávací instituce, aby ve vhodných případech do svých vzdělávacích programů pro pedagogy, sportovní personál, sportovce a manažery sportovních zařízení zahrnuly otázky a opatření týkající se ekologické transformace a udržitelného rozvoje.
27. Zachovaly rostoucí investice do inovací a výzkumu s cílem podpořit přechod na ekologičtější a udržitelnější pohybovou aktivitu a provozování sportu a přispět k tomuto přechodu.

28. Usilovaly o začlenění environmentálních kritérií a závazků týkajících se cílů udržitelného rozvoje do procesu posuzování veřejného financování a podpory, pořádání sportovních akcí na všech úrovních, sportovních činností, jakož i výstavby, renovace, údržby a využívání sportovních zařízení. Podporovaly začlenění uvedených kritérií i do hodnocení těchto činností.
29. Při uzavírání smluv s hospodářskými partnery v rámci pořádání významných sportovních akcí, v rámci výstavby, renovace a údržby sportovních zařízení nebo v rámci výroby sportovního vybavení posílily začlenění kritérií sociální odpovědnosti podniků ⁽¹⁾ do smluv a jejich váhu v těchto smlouvách.
30. Ve vhodných případech prosazovaly využívání fondů EU – včetně fondů soudržnosti (EFRR, ESF+), Nástroje pro oživení a odolnost, programu Erasmus+ nebo LIFE – k rozvoji iniciativ, které podporují zelenou a udržitelnou pohybovou aktivitu a provozování sportu, a iniciativ zaměřených na podporu souladu s cíli udržitelného rozvoje.
31. Upřednostňovaly nebo podněcovaly rozvoj inteligentních a zelených měst s ekologicky odpovědnou infrastrukturou a vhodným územním plánováním v souladu s duchem iniciativy Nový evropský Bauhaus, a to s cílem vytvořit životní prostředí více zaměřené na člověka, v němž mají občané přístup k udržitelným sportovním zařízením a mohou si osvojit zdravější a aktivnější životní styl, který je šetrnější k životnímu prostředí.
32. Využívaly diplomatické sítě na podporu společného evropského přístupu v zájmu lepšího zohledňování a začleňování cílů udržitelného rozvoje v oblasti sportu, a to jak v rámci Evropské unie, tak i ve své vnější činnosti a programech rozvojové pomoci.
33. Zvázily jmenování ambasadorek zeleného sportu na dobrovolné úrovni, jejichž úlohou by bylo podporovat další začlenění cílů udržitelného rozvoje v oblasti sportu.
34. Podporovaly partnerství mezi odvětvím sportu, formálním vzděláváním, neformálním a informálním učením, sociálně vzdělávacími činnostmi, mládežnickými organizacemi a soukromým sektorem s cílem rozvíjet průřezové, koordinované a doplňkové způsoby zvyšování povědomí a podpory odborných znalostí o otázkách životního prostředí a změny klimatu.
35. Podporovaly energetickou účinnost a oběhové hospodářství při výstavbě, renovaci, údržbě a využívání všech sportovních zařízení.

VYZÝVÁJÍ EVROPSKOU KOMISI, ABY:

36. Zajistila, aby se práce odborné skupiny pro zelený sport zaměřila na vytváření společných norem na úrovni Evropské unie a na stanovení kritérií a cílů pro organizaci zelených a udržitelných pohybových aktivit a provozování sportu. Prosazovala tato kritéria a cíle, až členské státy budou vypracovávat vnitrostátní politiky v oblasti sportu.
37. V rámci skupiny odborníků pro zelený sport pokračovala ve shromažďování příslušných důkazů a příkladů osvědčených postupů týkajících se toho, jak může sport snížit svůj dopad na životní prostředí a přispět ke zmírnění změny klimatu.
38. Zahrnula otázky udržitelného rozvoje do diskusí o klíčových charakteristických rysech evropského modelu sportu.
39. Podporovala využívání finančních prostředků Evropské unie k usnadnění výstavby a renovace sportovních zařízení s cílem snížit emise skleníkových plynů, uhlíkovou stopu a spotřebu energie, jakož i negativní dopad změny klimatu na provozování sportu.
40. Lépe zohledňovala sport ve veřejných politikách vytvářených na úrovni EU, a zejména v politikách a iniciativách v oblasti životního prostředí.
41. Při hodnocení a udělování grantů v rámci programu Erasmus+ v oblasti sportu nadále posuzovala ekologickou koncepci projektů a začleňování ekologických postupů, jak je uvedeno v příručce k programu Erasmus+.

⁽¹⁾ <https://www.unido.org/our-focus/advancing-economic-competitiveness/competitive-trade-capacities-and-corporate-responsibility/corporate-social-responsibility-market-integration/what-csr>

42. Zajistila a prosazovala možnost rozvoje projektů v oblasti zeleného sportu a zelených dovedností v rámci sportovní složky programu Erasmus+.
43. Podporovala výměnu znalostí a osvědčených postupů mezi členskými státy v oblasti zeleného sportu, jak je stanoveno v pracovním plánu EU v oblasti sportu na období 2021–2024.
44. Podporovala sdílení osvědčených postupů mezi aktéry, kteří prosazují změnu chování ve sportu s ohledem na environmentální a společenské výzvy, jimž čelíme na všech úrovních, tj. prostřednictvím iniciativy SHARE nebo iniciativy „Zdravý životní styl pro všechny“ (Healthy Lifestyle 4 All).

VYZÝVAJÍ SPORTOVNÍ HNUTÍ A VŠECHNY PŘÍSLUŠNÉ ZÚČASTNĚNÉ SUBJEKTY, ABY:

45. Sladily organizaci pohybové aktivity, provozování sportu a sportovních akcí s cíli udržitelného rozvoje, Zelenou dohodou pro Evropu, Pařížskou dohodou o klimatu, Kazaňským akčním plánem, Mezinárodní chartou tělesné výchovy, pohybové aktivity a sportu a akčním rámcem pro oblast klimatu ve sportu.
46. Při vytváření strategií a programů věnovaly zvláštní pozornost otázkám snižování spotřeby zdrojů (zejména vody a energie), odstranění plýtvání potravinami, recyklace odpadu a opětovného využívání sportovního vybavení, zachování biologické rozmanitosti a kvality ovzduší, snižování uhlíkové stopy a obecněji způsobu organizace sportu za účelem splnění cílů udržitelného rozvoje.
47. Prozkoumaly možnost jmenovat specializovanou osobu nebo strukturu odpovědnou za provádění strategií a programů v oblasti životního prostředí.
48. Nalezly způsoby, jak podporovat vzdělávání v oblasti udržitelného rozvoje a rozvinutí smyslu pro environmentální a občanskou odpovědnost mezi sportovními kluby, federacemi a dalšími zúčastněnými stranami v oblasti sportu.
49. V případě potřeby obsahově začlenily otázky životního prostředí do programů odborné přípravy dobrovolníků a profesionálů v oblasti sportu.
50. Inspirovaly a podněcovaly sportovce, kteří se těší velkému zájmu sdělovacích prostředků, vysoké popularitě a důvěryhodnosti, k prosazování etického, ekologického a udržitelného provozování sportu.
51. Věnovaly zvláštní pozornost ekologickým, sociálním a demokratickým otázkám, transparentnosti a ochraně lidských práv ⁽¹²⁾ při přidělování významných sportovních akcí a finančních či sponzorských prostředků organizátorům těchto akcí.
52. Vyvinuly nebo používaly vhodné nástroje pro měření sociálního a environmentálního dopadu sportovních činností, zejména pořádání významných sportovních akcí, a v procesu hodnocení zohlednily společenské a environmentální dědictví těchto činností.
53. Podporovaly udržitelné a krátké dodavatelské řetězce a při pořádání sportovních akcí a při výstavbě, renovaci a údržbě sportovních zařízení nebo výrobě sportovního vybavení pokud možno upřednostňovaly místní hospodářství.
54. Prosazovaly a podporovaly začlenění otázek etické, demokratické, sociální a environmentální odpovědnosti do audiovizuálních sportovních programů a vysílání sportovních akcí při plném respektování svobody sdělovacích prostředků.
55. Informovaly partnery, dodavatele, sponzory a fanoušky o environmentálních požadavcích, které by tito aktéři měli náležitě zohledňovat.

⁽¹²⁾ https://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf

PŘÍLOHA

Odkazy**Mezinárodní organizace**

Organizace spojených národů, A/RES/70/1, Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030, usnesení Valného shromáždění přijaté dne 25. září 2015, www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E (§37)

Světová zdravotnická organizace, Globální akční plán pro pohybovou aktivitu na období 2018–2030, <http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272722/9789241514187-eng.pdf>, 2018.

Organizace spojených národů, Pařížská dohoda, PŘIJETÍ PAŘÍŽSKÉ DOHODY – anglické znění Pařížské dohody (unfccc.int), 2015.

UNESCO, Kazaňský akční plán, Kazaňský akční plán – digitální knihovna UNESCO, 2017.

UNESCO, Mezinárodní charta tělesné výchovy, pohybové aktivity a sportu, Mezinárodní charta tělesné výchovy, pohybové aktivity a sportu – digitální knihovna UNESCO, 2015.

Organizace spojených národů, Změna klimatu, Sport for Climate Actions Framework (*Akční rámec pro oblast klimatu ve sportu*), OSN (unfccc.int), 2018.

OECD, Local Economic and Employment Development, Global Sports Events and Local Development, Principles For Leveraging Local Benefits From Global Sporting Events (*Rozvoj místní ekonomiky a zaměstnanosti, Globální sportovní akce a místní rozvoj, Jak získat z globálních sportovních akcí výhody na místní úrovni*), <https://www.oecd.org/cfe/leed/OECD-leed-principles-global-sporting-events.pdf>, 2017.

Rada Evropské unie

Závěry Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě k inovacím v oblasti sportu, 2021/C 212/02.

Závěry Rady a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, o celoživotní pohybové aktivitě 2021/C 501 I/01.

Závěry Rady o podpoře angažovanosti mladých lidí jako aktérů změn za účelem ochrany životního prostředí (měly by být schváleny na zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport dne 5. dubna 2022).

Evropský parlament

Usnesení o politice EU v oblasti sportu: hodnocení a další možný postup (2021/2058(INI)), 23. listopadu 2021.

Žádost o vypracování studie, podaná Výborem CULT, na téma „Politika EU v oblasti sportu: hodnocení a další možný postup“ [www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652251/IPOL_STU\(2021\)652251_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652251/IPOL_STU(2021)652251_EN.pdf) PE 652.251, červen 2021.

Evropská komise

Sdělení Komise „Zelená dohoda pro Evropu“, COM(2019) 640 final.

Nevládní organizace

WWF France 2021, www.wwf.fr/sites/default/files/doc-2021-07/02072021_Rapport_Dereglement-climatique_le_monde_du_sport_a_plus_2_et_4_degres_WWF%20France_4.pdf
